

Riigi Teataja

Toimetuse: Eesti Ajutise Valitsuse ruumides, Tallinnas.

Talitus: Toompüisteel nr. 3, Tolli majas.

Kontor avatud kell 9—2.

Jätkub. tarvidust mööda.

Nr. 3

Laupäeval, 30. novembril 1918.

Nr. 3

Ajutise Valitsuse määrus 19. novembrist 1918: Ajutise Valitsuse määrused astuvad jõusse „Riigi Teatajas“ avaldamisega, kui määruses eneses tehti tähtaega ära tähendatud ei ole.

Gesti Ajutawa Kogu walimis- seadus.

(Waata „Riigi Teataja“ nr. 2.)

41. Nimekirjas ettepanewate kandidatide arv ei wõi üle 100 olla.

42. Ühte ja sama kandidati wõib mitmes kandidatide nimekirjas üles seada.

43. Kandidatide nimekirja wastuwõtmise kohta annab Ajutawa Kogu walimise peakomitee kwiitungi, ära tähendades seda kuud, päewa ja tunni, mil nimekiri wastu on wõetud.

44. Sel juhtumisel, kui sisseantud kandidatide nimekiri neile nõuetele ei wasta, mis paragr. 38. ja 40.—42. nimetatud, teatab Ajutawa Kogu walimise peakomitee seda kahepäewasel tähtajal rühma esitajale. Teadustusi tähendatud puuduste kõrwaldamiseks wõib kõige hiljem kahekskümmendkuus päewa enne walimise päewa sisse anda.

45. Sisseantud kandidatide nimekirjad, mis paragr. 38. ja 40.—42. nimetatud tingimistele wastawad nummerdatakse Ajutawa Kogu walimiste peakomitees sisseseadmise järjekorras ära. Nende numbrite all ja ka organisatsioonide nimetustega, kui need nimekirjadele juure on lisatud (§ 38), seatakse kandidatide nimekirjad peakomitee ruumides kõige hiljem kahekskümmendkolm päewa enne walimise päewa üles ja antakse siis otsekohe Ajutawa Kogu walimiste peakomitee poolt Ajutawa Kogu maakonna ja linna walimis komisjonidele, linna- ja aleviametitele ja wallawalitsustele, niisama ka jaoskonna walimis komisjonidele teada ja avaldatakse üleüldiseks teadaandmiseks.

46. Walijate rühmad, kes kandidatide nimekirjad on sisse andnud, wõiwad Ajutawa Kogu walimiste peakomiteele mitte hiljem kui wiisteistkümmend päewa enne walimise päewa nende poolt ettepanud kandidatide nimekirjade ühendamisest teadustada. Need teadustused peawad kõigi ühinenud rühmade esitajate poolt (§ 39) alla kirjutatud olema.

Ajutawa Kogu walimiste peakomitee annab nimekirjade ühendamisest mitte hiljem kui teisel päewal pärast teadustuse saamist üleüldiselt teada.

47. Üks ja sama nimekiri ei wõi rohkem kui ühe ühendamise hulka kuuluda.

VI peatükk.

Walimisfedelite äraandmisest ja üleslugemisest.

48. Hääletamine sünnib walimisfedelite äraandmise kaudu.

49. Walimisfedelid peawad walimise kuhu poolt ühesarnased olema. Walimisfedelite eeskirju määratakse kindlaks Ajutawa Kogu walimiste peakomitees ja kuulutatakse üleüldiseks teadaandmiseks wälja mitte hiljem, kui kahekskümmendkuus päewa enne walimise päewa.

50. Iga walimisfedel peab eneses sisaldama ühte sisseantud kandidatide nimekirja ilma mingi muudatuse ja ümberpaigutamiset, selle nimekirja numbrit ja tema sisseandja organisatsiooni nimekuft, kui nimekiri sellega warustatud oli.

51. Walimisfedelite ümbrifud peawad ühesugused, läbipaistmatad ja ilma mingisuguste märkusteta ja Ajutawa Kogu walimiste peakomitee, maakonna- wõi linna komisjoni templiga märgitud olema.

52. Walimisfedelid ja nende ümbrifud tehakse aegsasti walmis Ajutawa Kogu walimiste peakomitee korraldusel (par. 11., p. 8.). Kõigi sisseantud kandidatide nimekirjade tarwis walmistatakse ühesugune arv walimisfedelid.

53. Kandidatide nimekirjade tekst trükitakse walimisfedelitele Gesti keeles, nimekirja sisseandja rühm wõib aga nimekirja sisseandmise juures nõuda, et sellekohastele walimisfedelitele mahutatatakse teksti tõlge teises, rühma poolt nimetatud keeles. Sarnase nõudmise teadustamisel peab rühm ühel ajal ka teksti tõlke sisse andma ja teadustama, kui-

das selle krükkimine kohapeal tehniliselt võimalik.

54. Valimisfedelid ja ümbrifud saadetakse, kui nad valmis on, Usutawa Kogu valimiste peakomitee poolt linna- ja aleviametitele ja wallawalitlustele.

55. Linna- või aleviamet või wallawalitlus valmistab aegsasti kõikide valijate tarvis, kes jaoskonna valijate nimekirja üles märgitud, nimelised tunnistused. Nendes tunnistustes tähendatakse ära valija nimi ja perekonnanimi, tema aadress, valimise jaoskond ja number, mille all valija valijate nimekirjas seisab, ja tähendatakse ka ära hääletamise aeg ja koht.

56. Linna- või aleviamet või wallawalitlus saadab igale valijale, mitte hiljem kui kolm päeva enne valimise päeva valimisfedelid, igatihe sisseantud kandidaatide nimekirja kohta ühe, ja nimelised tunnistused kätte.

Isikutele, kellel õigus on nimelisi tunnistusi ja valimisfedelid saada, kes aga neid saanud ei ole, antakse välja: tunnistus — sellekohasest ametist enne valimise päeva, valimisfedelid aga — jaoskonna valimiskomisjonist valimiste toimetamise ajal.

57. Linna- või aleviamet või wallawalitlus valmistab valimisfedelite sisselastmise jaoks üheaamuksa fastid ja annavad need jaoskonna valimiskomisjonidele tarvitamiseks.

58. Linna- või aleviamet või wallawalitlus annab jaoskonna valimiskomisjonile igas valimise jaoskonnas iseäralise ruumi tarvitamiseks.

59. Igas valimise ruumis korraldatakse hääletamise saladuse kindlustamiseks üks ehk mitu finni tuba, kus valijad ilma tunnistajate juuresolekuta valimisfedeli ümbrifku panevad.

60. Jaoskonna valimiskomisjoni istumised on avalikud. Säälte andmiseks määratud päeval kuulutab komisjoni eesistuja komisjoni istumise tema liikmete ja selleks ajaks kokkutulnud isikute juuresolekul awatust. Eesistuja waatab järele, et valimise fastid terwed ja tühjad on, ja et nad kõik ühe awanega, paneb fastid pitseriga finni ja kutsub valijaid valimisfedelid ära andma. Kogu valimisfedelite äraandmise ajal on tarvilik, et komisjoni istumisest vähemalt kolm liiget osa võtaksid.

61. Valimise ruumis toimetatakse ainult valimisi, üleskutsete väljapanemine, lendkirjade ja kuulutuste väljajagamine, valimisfedelite salalilaotamine, kõne pidamine ja üleüldse igasugune valimiste-eelne sihu-

tustöö on keelatud niihästi neis tubades, kus valimisfedelid ära antakse, kui ka neisse tubadesse minvatel treppidel, läbikäikudel ja koridorides ning nende välistel sissekäigu kohtadel. Jaoskonna valimiskomisjoni eesistuja valvab selle järele, et valimise ruumis kogu valimiste ajal täielik rord alal hoitakse ja korvaldab viibimata selle rikkujaid.

62. Valimise ruumi ei lasta:

- 1) sõjariistus isikuid, ja
- 2) isikuid, kes karstes olekus ei ole.

63. Eesistujal on tarbekorral õigus nõuda komisjoni määruse järele sellekohaselt kodanlistelt ja sõjaväelistelt võimudelt miilitaametriffude või sõjaväeosjade kohale saatmist.

Tähendatud miilitaametriffud või sõjaväeosjad seisawad täielikult eesistuja võimu all ja on tegewad ainult tema juhatusel.

64. Korrariikumise puhul, või kui keegi komisjoni ehk selle eesistuja määruste alla ei anna, võib komisjon otsustada valimise ruumi miilitaametriffa või sõjaväeosjaid sisse tuua.

Tähendatud ruumi ei või ilma eesistuja nõudmiseta ühtegi sõjariistus võimu sisse tuua.

65. Valimised algavad Eesti Maapäewa poolt määratud ajal ja kestavad kolm päeva. Jaoskonna valimiskomisjonid peavad valimisfedelite awasturõtmiseks esimese kahe valimise päewa jooksul awatud olema: linnades ja alevites hommiku kella üheksast kuni õhtu kella üheksani; waldades: hommiku kella kaheksast kuni õhtu kella kaheksani; kolmandal valimise päeval aga linnades ja alevites hommiku kella üheksast ja waldades kella kaheksast kuni päewa kella kaheni.

66. Valimisfedeli äraandmist toimetab valija isiklikult.

67. Valija annab oma nimelise tunnistuse jaoskonna valimiskomisjoni liikme kätte, kes valija ilmumise kohta valijate nimekirja märkuse teeb, ja saab komisjonilt ümbrifu valimisfedeli sissepanemiseks. Rahtluse korral on komisjonil õigus enne ümbrifu väljaandmist valija isikutõendust nõuda.

68. Ümbrifu kättesaamise järele läheb valija kiimisesse ruumi (par. 59), kus ta valimisfedeli ümbrifku paneb. Tagasi tulles annab valija ümbrifu finnikleebitult jaoskonna valimiskomisjoni eesistuja kätte, kes ümbrifu tema nähes valimise fasti lasab.

69. Esimesel kahel valimise päeval panevad linnades ja alevites õhtu kell üheksa ja waldades õhtu kell kaheksa valimise ruumi ukssed finni, mille järele valimisfedelite wasturõtmise ainult neilt waltjatest sünnib, kes

enne tähendatud aega valimise ruumi ilmunud. Valimisfedelite vastuvõtmise lõpetamise järele kuulutab eesistuja valimisfedelite äraandmise selleks päevaks lõpetatult ja pitserib valimise fastide awaned finni. Peale selle lahtuwad koosolijad ruumist, kus hääletamine jündis, ja see ruum pandakse eesistuja korraldusel pitseriga kuni teise päewani finni ning asetatakse ustele wahid.

70. Kolmandal valimise päewal lõpetatakse walijate fisselajamine valimise ruumi kell kaks päewal ära, mille järele valimisfedelite vastuvõtmine ainult neilt walijatelt sünnib, kes enne tähendatud aega valimise ruumi ilmunud. Valimisfedelite äraandmise lõpetamise järele kuulutab eesistuja hääletamise lõppenult ja teeb korralduse valimise ruumi uste awamisteks.

Selle järele loeb komisjon ümbrikud awamata jättes üle. Kui ümbrikute arv nende walijate arwuga, mille ilmunise kohta walijate nimekirja märkus tehtud (par. 72), ühte ei käi, siis teatakse selle üle protokollile sellekohane märkus. Peale seda awatakse ümbrikud ja loetakse valimisfedelid ära.

71. Njutawa Kogu walimiste peakomitee poolt walmistatud valimisfedelite fõrwal loetakse ka teised sama tekstiga fedelid maksimateks.

Samuti on maksivad valimisfedelid, millel ühes eestikeelse tekstiga kõrwuti on trükitud selle tõlge teises keeles.

72. Mittemaksimateks tunnistatakse: 1) walimisfedelid, mis ei wasta paragr. 49., 50. ja 53. nõudmistele, 2) tähtmata fedelid, 3) walija poolt allakirjutatud fedelid wõi fedelid, milles leiduwad mingisugused määrdused, parandused wõi tundemärgid wõi mis on samajuguste tundemärgidega ümbrikutesse pandud ja 4) fedelid, mis ühest rohkemal arwul ümbrikutesse pandud, kui nende fissu ühesarnane ei ole. On niisuguste fedelite fissu ühesarnane, siis loetakse ainult üks nendest maksimateks.

73. Valimisfedeli maksimise küsimus otjustatakse kahtluse korral jaoskonna walimisekomisjoni poolt hääle enamusega. Hääle pooleks jagunemisel annab eesistuja hääle ülekaalu.

74. Maksimistunnistatud valimisfedelid awatakse eraldi iga kandidatide nimekirja kohta kofku.

75. Kõige selle kohta, mis jaoskonna walimisekomisjonis istumise awamisest kuni nende lõpuni sünnib, teatakse protokoll. Sellele protokollile tähendatakse eraldi üles kõik eesistuja korraldused, komisjoni määrused, kui ka teadaandmised, mis komisjonis wiibijate walijate poolt teatakse; peale selle tähendatakse temas ära igale kandidatide nimekir-

jale antud walimisfedelite arv, niisama maksimisteks tunnistatud fedelite arv ühes põhjuste seletustega, mis need niisugusteks on tunnistatud. Protokollile kirjutawad alla eesistuja, komisjoni liikmed ja kõik koosolejad, kes seda soowiwad.

76. Jaoskonna walimisekomisjoni protokoll saadetakse Njutawa Kogu maakonna wõi linna walimise komisjoni. Protokollile lisatakse juurde eraldi pakides: 1) komisjoni poolt maksimateks tunnistatud valimisfedelid; 2) need komisjonist maksimateks tunnistatud valimisfedelid, mille maksimise kohta mõni komisjoni liige waielnud; 3) need valimisfedelid, mis komisjon tema üksikute liikmete arwamise wastu maksimisteks tunnistatud ja 4) komisjoni poolt ühel häälel maksimisteks tunnistatud fedelid.

77. Njutawa Kogu maakonna ja linna walimise komisjon määrab jaoskonna walimisekomisjoni protokollide ja sellele juurde lisatud valimisfedelite läbiwaatamise järele lõpulistult kindlaks, misjagused walimisfedelid maksimateks tunnistada tulewad ja kui palju hääli on antud iga walimise jaoskonna ja kogu maakonna wõi linna poolt igale üksikule fissseantud kandidatide nimekirjale.

78. Njutawa Kogu maakonna wõi linna walimisekomisjonide istumiste protokoll ühes jaoskonna walimisekomisjonide protokollidega saadetakse Njutawa Kogu walimiste peakomiteesse. Sellele protokollile lisatakse juurde 76. paragr. 2—4 punktis tähendatud walimisfedelid.

79. Njutawa Kogu maakonna ja linna walimisekomisjonide istumised, kus jaoskonna walimisekomisjonide protokollide läbiwaatamist ja antud walimisfedelite ülelugemist toimetatakse, on arwalikud.

VII peatükk.

Walimise otsejärele määramine.

80. Njutawa Kogu walimiste peakomitee teeb maakonna- ja linnakomisjonide istumiste protokollide põhjal kogu walimiseringkonnas igale kandidatide nimekirjale antud hääle üldise kofkumõtte; selle järele joatatakse Njutawa Kogu liikmete üldiline arv, mis walida tuleb, kandidatide nimekirjade wahel proporsionaliselt selle hääle arwuga wõrreldes, mis kogu walimiseringkonnas igale üksikule nimekirjale antud.

Sarnase jautuse kord on üles tähendatud paragr. 82—84.

81. Kui walimised määratud tähtajal ühes ehk mitmes jaoskonnas korda ei lähe ning kui selle tagajärjel üldiline walimistest wõõrmatata jäänud walijate arv nendes walimisjaoskondades mitte wähem, kui ühe küm-

nendiku kogu walijat üleüldisest arvust wälja teeb, siis määrab Njutawa Kogu walimiste peakomitee nendes jaoskondades wiibimata uued walimised. Kui aga niisuguste walijate arv tähendatud jaoskondades mitte tähendatud arvuni ei tõuse ja kui ka teistkordsete walimiste määramisel need mitte korda ei lähe, siis ei wõeta Njutawa Kogu walimiste peakomitees antud hääle üleüldisel kokkuvõtmisel niisuguseid jaoskondi, milles walimised korda ei ole läinud, mitte arwesse.

82. Hääle arv, mis igale üksikule kandidati nimekirjale antud, jagatakse järgimööda arwude 1, 2, 3, 4, jne. peale; jagamisel saadud arwudest eraldatakse nii mitu kõige suuremat arwu nendest wälja, kui palju Njutawa Kogu liikmeid walitakse; need arwud seatakse järjest wähenewas järjekorras ritta. Viimane tähendatud arwudest on walimise jagaja.

Njutawa Kogu liikmete arv iga nimekirja kohta määratakse ära igale nimekirjale antud hääle arwu jagamise kaudu walimise jagaja peale.

Kui niisugusel Njutawa Kogu liikmete kohade jaotamisel kandidati nimekirjade keskel viimane koht kahe ehk mitme nimekirja peale langeb, siis antakse eelõigus selle nimekirja kandidadile, kellele kõige rohkem hääli on antud. Ühesuguse hääle arwu juures otustatakse küsimus liisu läbi.

83. Kui eelmises (82) paragr. tähendatud jaotamisel mõnesuguse kandidati nimekirja kohta rohkem Njutawa Kogu liikmeid tuleb, kui selles nimekirjas kandidate üles tähendatud on, siis jääb sellekohane Njutawa Kogu liikmete kohtade arv tühjaks.

84. Kui niisugused kandidati nimekirjad olemas on, mille ühendamise kohta on tehtud sellekohane teadaanne (par. 46), siis arwatakse Njutawa Kogu liikmete arwu jaotamisel nimekirjade keskel kõik hääled, mis ühesse ja samasse ühendamisse kuuluwatele nimekirjadele on antud, kokku ja jaotamine sünnib esialgu nende ühendamis- ja teiste nimekirjade keskel paragr. 82. tähendatud määruste järele. Peale seda jaotatakse iga ühendamise kohta kätin Njutawa Kogu liikmete arv kõigi ühendamis- kuuluwate nimekirjade keskel sama määruste põhjal ära. Kandidati arwu puuhujäämisel mõnesuguses ühendamis- kuuluwat nimekirjas walitakse Njutawa Kogu liikmete kohtadele sellekohane arv nende ühendamis- kuuluwate nimekirjade wahade kandidati hulgast, mis kõige enam hääli saanud.

85. Igas nimekirjas tähendatud kandidadid arwatakse Njutawa Kogu liikmete hulka ülestähendatud järjekorras algades esimesest.

VIII peatükk.

Njutawa Kogu lahkunud liikmete asemetäitmise järjekorras.

86. Njutawa Kogu lahkunud liikmete asemel täidetakse järgimööda isikutega sellest kandidadi nimekirjast, mille järele nad walitud.

Kui nimekirjade ühendamise korral (par. 46) ühes ühendamis- kuuluwat nimekirjas kandidadid puuduvad, siis astub wabaksjäänud Njutawa Kogu liikme asemele kandidat sellest ühendusse kuuluwast nimekirjast, milles wabad kandidadid leiduvad ja mis kõige rohkem hääli saanud.

87. Kui käesolewas nimekirjas ja nende ühendamise korral (par. 46) kõikides ühendamis- kuuluwates nimekirjades Njutawa Kogu lahkunud liikme asemetäitmiseks kandidadid puuduvad, siis jääb wabanenud koht tühjaks.

IX peatükk.

Walimise wabaduse ja õigluse kindlustamisest.

88. Kes jüüdlane awalikult ülespandud walimise üleskutsute, teadaannete või nimekirjade, mis nende walijate rühmade pooli wälja läinud, kes Njutawa Kogu walimistel kandidati nimekirjad on sisse andnud, omawolilises mahawõtmises, katkirebimises, finnikatmises, või muutmises, seda karistatakse: arestiga, mitte üle kuu aja, või rahaträhwiga, mitte üle saja rubla.

89. Kes jüüdlane omawolilises sissetungimises ruumidesse, mis walimise-eelse kihutustöö tarwis määratud ja mis walijate rühma pärast on, kes kandidati nimekirja sisse andnud, või walimise kihutustööks määratud ja sellekohase organisatsiooni pärast olewa kirjanduse häwitamises ehk rikkumises või nende isikute, kes selle organisatsiooni nimel tegewad, ahwardamises ehk nende wastu wägivalga tarwitamises, seda karistatakse: wangistusega, mitte üle kuu kuu.

90. Kes jüüdlane teadupärast walelikkude teadete awaldamises nende faktide kohta, mis kandidadi isikusse ehk eraelusse puutuvad, tema või tema esitatud organisatsiooni wastu usalduse häwitamise või teiste kandidati walimise läbiwiimise sihiga, seda karistatakse: wangistuse ehk arestiga.

91. Kes jüüdlane kandidadi teadaandmise mõistmises või ümbertegemises, mis paragr. 38. põhjal nõutakse ja milles kandidat oma nõusolemist Njutawa Kogu walimiste hääletamisest osa wõtta lastmiseks käesolewa kandidadi nimekirja järele awaldab, seda karistatakse:

parandusmaiia heitmisega.

Sama karistuse osaliseks langeb jüüdlane, kes Njutawa Kogu walimiste peakomiteesse sisse annab teadupärast wõltsitud või imber-tehtud kandidadi teadaandmise tema nõusolemise avaldamiseks end käesolewa nimekirja järele hääletada lasta.

92. Kes jüüdlane teadupärast wale kandidati nimekirjade ja teadupärast kõlwmata walimisfedelite laialilaotamises, jeda karistatakse:

wangimajja heitmiseega.

93. Kes jüüdlane walimise-eelsete koosolekute, mis nende walijate organitsatsioonide poolt kokku kutsutud, kes kandidati nimekirjad sisse andnud, või Njutawa Kogu walimisekomisjoni tegemise takistamises wägiwallategude, ähwarduste, walitsusewõimu kurjasti tarwitamise või korratuste sünnitamiseega, jeda karistatakse:

wangimajja heitmiseega.

Kui sama tegu mitme sõjariistus isiku poolt korda saadetud ja selle tagajärjel tähendatud koosolekute ja komisjonide tegemus seisma jäänud, siis karistatakse jüüdlast:

parandusmajja heitmiseega.

94. Waimulikkude isikut, kes jumalateenistuse ajal või otsekohe pärast jeda, kirikus või mõnes teises jumalateenistuses määratud ruumis kõnepidamise, kirjatööde laialilaotamise või teisel teel Njutawa Kogu walimiste peale mõju katseb avaldada, karistatakse:

wangimajja heitmiseega, mitte üle kuue kuu.

95. Kes jüüdlane selle isiku walimise õiguse waba teostamise takistamises, kellel Njutawa Kogu walimisest osawõtmise õigus, isiku kallal wägiwallatamistamise, karistatava ähwarduse, petmise, walitsuse wõimu kurjasti tarwitamise või majandusliku äraripumise kaudu, jeda karistatakse:

wangimajja heitmiseega.

Süüteoaktse on karistatav.

96. Kes jüüdlane walijate Njutawa Kogu walimise õiguse teostamise takistamises, korratuste tekitamise, hirmutamise või ühendusewõimuste kinnipanemise kaudu, jeda karistatakse:

parandusmajja heitmiseega, mitte üle kolme aasta.

Süüteoaktse on karistatav.

97. Kes jüüdlane walimiste õiglase toimetamise takistamises jaoškonna walimisekomisjonide ruumides, wägiwallategude, ähwarduste, korratuste, walimise nimekirjade, fedelite või fastide rikkumise või walimisekomisjonide liikmete kallal wägiwallategude kaudu, jeda karistatakse:

parandusmajja heitmiseega.

Kui sama tegu mitme sõjariistus isiku

poolt on korda saadetud ja selle tagajärjel walimised mitte korda ei wõinud minna, siis karistatakse jüüdlast:

süüteoaktse mitte üle kuue aasta.

Süüteoaktse on karistatav.

98. Kes jüüdlane walimise-eelse fihutus- töö tegemises ruumides, milles walimisi toimetatakse, korrarikkumises walimiste toimetamise ajal või walimisekomisjoni eesistuja walimise ruumist lahkumise käsule wastutõrkumises, jeda karistatakse:

arestiga.

99. Kes jüüdlane walija peale mõjuwaldamises, et ta Njutawa Kogu walimistest eemale hviaks või teatawal wiisil walimistest osa wõtaks, selleks hääletamisest osawõtjale või tema perekonnaliikmele ainelist ehk isiklist kasu andes, jeda karistatakse:

wangimajja heitmiseega.

Süüteoaktse on karistatav.

Sama karistuse osaliseks langeb walija, kes selles paragr. (99) tähendatud sihiga ainelist ehk muud isiklist kasu nõuab või wastu wõtab.

100. Kes jüüdlane walijate kositamises selle sihiga, et neid Njutawa Kogu walimistel enese või teiste kasuks hääletamisele pöördä, jeda karistatakse:

arestiga.

101. Kes jüüdlane Njutawa Kogu walimistel hääletamisest osawõtmises, teades, et tal selleks õigus puudub, või kui ta selle kaotanud on, jeda karistatakse:

arestiga.

Sama karistuse osaliseks langeb jüüdlane, kes Njutawa Kogu walimistel enam kui üks kord hääletamisest osa wõtab, olgugi mitmes walimise jaoškonnas, või teise isiku asemel, olgugi tema poolse järele.

102. Kes jüüdlane hääletamise lõpuotsuse meelega moonutamises walimisfedelite äraandmise, ütelugemise ehk wäljakuulutamise juures äraantud walimisfedelite ehk walimisaskjade meelega rikkumises või ärawõtmises seadusewastases walimisfedelite juurebelisamises või walimisaskjade isku muutmises, jeda karistatakse:

Parandusmajja heitmiseega mitte üle kolme aasta.

Süüteoaktse on karistatav.

103. Kes jüüdlane Njutawa Kogu walimiste hääletamise saladuse seadusewastases avaldamises, jeda karistatakse arestiga.

104. Walimisekomisjoni liige või ametnik, kes jüüdlane Njutawa Kogu walimise seaduse meelega rikkumises, et seega walimise otsuse peale ühe ehk teise kandidati nimekirja või kandidadi kasuks mõju avaldada,

jeda karistatuse, kui järele tuleb suurema karistuse alla ei käi, arestiga.

105. Peale nendes paragrahvides nimetatud karistuste on kohtul õigus süüdlasest mõista:

1) nende tegude hordasaatmisel, mis §§ 89., 91., 93., 95., 96., 97., 99., 100. ja 104. tähendatud, valimise õiguse kaotamisel seadusandliste ja omavalitsuse-asutuste valimistel kuni viie aasta jooksul, kohtuotsuse kuulutamisele arwates;

2) nende tegude hordasaatmisel, mis §§ 90., 95., 99., 100. ja 102. tähendatud, rahatrühmidele mitte üle kolme kuude rubla;

3) nende tegude hordasaatmisel, mis §§ 89., 92., 93., 95., 99., 100. ja 104. tähendatud, kui süüdlane ametnik on, ametist taganemisele.

106. Käesolewas (IX) peatükis kirjeldatud määruste juures mõetakse tarvitusele 22. märtsi 1903. a. Wene Kaelakohtu seaduse esimehe peatüki (Wene Sead. Rõgu XV osa, 1909. a. väljaanne).

107. Süüdistamise tõstmise õigus süüdlasest vastu nendes süütegudes, mis jelles (IX) peatükis nimetatud, on karmatajaõigustel igal isikul, kellel Njutawa Rõgu valimistest osavõtmise õigus.

108. Süüdistamist võib tõsta süüdlasest vastu arendes süütegudes, mis §§ 88., 91., 98. ja 103. nimetatud, ainult kolme kuu jooksul peale valimise päewa, süüdlasest vastu teistes süütegudes, mis jelles (IX) peatükis nimetatud, kuue kuu jooksul.

X peatüki.

Njutawa Rõgu valimiste kuuludest.

109. Valijatele ei anta tasu ei aja kulutamise eest, ei ülespidamise wäljaminekute katmiseks ega sõidukuludeks.

110. Valijate nimekirjade kokkuseadmise kulud on sellekohaste linna-, maakonna- ja walla-asutuste kanda; neist kuludest tasuta seitskümnendwiis protsenti edaspidi riigi renteist ära.

111. Njutawa Rõgu valimisekomisjonide asjaajamise kuludeks antakse Njutawa Rõgu valimiste peakomitee määruste järele iseäralised summad nende krediidide arwel, mis Njutise Walitsuse poolt Njutawa Rõgu valimisteks assigneritakse.

112. Njutawa Rõgu maakonna- ja linna-komisjonide liikmetele, niisama ka jaoskonna valimisekomisjoni liikmetele võib sellekohaste maakonna-, linna- ja walla-asutuste poolt sellekohastest summadest iseäralist tasu määrata, kuna peakomitee liikmetele tasu Njutise Walitsuse poolt määratakse.

Selle paragrahwi (112) määrused ei ole maksivad nende komisjoni liikmete kohta, kes nende valijate rühmade esitajad on, kes kandidaatide nimekirjad sisse andnud.

113. Jaoskonna valimisekomisjonide, ja maakonna ning linna valimisekomisjonide tarvituste jaoks antawate ruumide ja nende ümbertegemise, niisama ka nende kütmise ja walgustamise kulud on sellekohaste linna- ja maakonna-asutuste kanda.

Maanõukogu esimehe abi: J. Jaakson.

Sekretäri teine abi: B. Reggo.

Tallinnas, 24. novembril 1918.

Maanõukogu 25. novembri s. a. koosolekul otsustati Eesti Njutawa Rõgu valimisi määrata 1., 2. ja 3. webruariks 1919. a.

Wolitades Njutawa Rõgu peakomiteed walmisi üheks nädalaks edasi liidata, s. o. 8., 9. ja 10. webruariks 1919. a., sel juhtumisel, kui tehnilised põhjused seda nõuawad.

Njutawa Rõgu kokkukutsumise päewaks määras Maanõukogu 20. weebruari 1919. a.

Njutawa Rõgu valimiste peakomitee liikmeteks Maanõukogu poolt waliti: J. Reintam, A. Weiler, J. Käerner.

Maanõukogu esimehe abi: K. Saral.

Sekretär: K. Ait.

Ajutise Walitsuse deklaratsioon.

Maanõukogu rühmade kokkuleppel on Ajutise Walitsuse uus koosseis järgmine:

Pea- ja sõjaminister — P ä t s,
Töö- ja hooldekandeminister — R e i —
peaministri asetäitja,
Wäliaminister — P o s t a,
Siseminister — P e e t,
Põllutööminister — S t r a n d m a n n,
Rahaminister — R u f f,
Haridusminister — T u t s,
Kohutuminister — J a a k s o n,
Tööstus-kaubandusminister — R ö s t n e r,
Toitlusminister — K a a m o t,
Kredeminister — S ä k k,
Täiswõimulise ministrina sõidab wäljamaale Eesti wabariigi saadikuna T ö n i s -
j o n.

Rahwuste ministrite kohad on weel wabad.

Pärast ministrite nimekirja ettelugemist kandas peaminister P ä t s järgmise Ajutise Walitsuse deklaratsiooni ette:

Ajutine Walitsus mõtab Eesti wabariigi tüüri raskel ja wastutusrikkal ajal oma kätte. Tarwis kõik kohalikud asutused kuna, riigi piirijid pealetungimise wastu kaitsta ja

riigikassale kindel alus panna — need ülesanded seisavad esimesel paigal; ainult siis, kui need nurgakivid pandud, on Ajutisel Valitsusel võimalik rahulikult põhjalikkude uuenduste rajamisele asuda.

Gesti Babariigi sisetises elus oleks esimene ja peaulesanne Ajutava Kogu valimised läbi viia Maanduskogu poolt vastuvõetud valimise seaduse põhjal, mis valimisi üldilisel, ühetaolisel, salajasel, otsekohesel ja proportsionaalsel alusel kindlustab, jugu peale vaatamata 20-aastasest vanadusest peale. Nende valimiste teostamisel töötab Ajutine Valitsus õigusluse ja seaduslikkuse piiridest kaitsta ja igasuguse seadusevastase jurve vastu, tulgu see kust poolt tahes, oma võimu täiel mõõdul maksma panna.

Et julgeolek ja seaduslik Ford Gesti riigis igakülgselt teostatud oleks, tahab Ajutine Valitsus ennast kohalikkude omavalitsuse asutuste peale toetada, viimaste seisukorda selleks kindlustada ja nende töövõime tõstmiseks uusi seaduste eelnõusid valmistada, mille abil kohaliku omavalitsuse vahema ühuse juurus oleks kindlaks määratud ja omavalitsuse asutuste järkude vahetord kindlale alusele seatud.

Vähemuses olevate rahvuste kulturaliste ja poliitiliste huvide kaitseks mõtleb Ajutine Valitsus kindlad eeskirjad valmistada ja need kohe maksma panna, et rahvusliste hõõrumiste äratamist ära hoida.

Üks tähtsamatest ülesannetest Ajutisel Valitsusel on maaküsimuse ettevalmistamine Ajutava Kogu jaoks. Selleks on kõige pealt vaja, et maatagavara puutumata maad hariva rahva jaoks alal hoitaks. Ajutine Valitsus on uuesti maksma pannud veneaegse seaduse, mille järele maa müümine ja pantimine keelatud on. Kuid sellest on vähe. Põllupidamise elawal ja surnud inventaril on suur tähtsus maaolude korraldamises ja ka praegusel raske ajal tootlusküsimuse lahendamises. Sellepärast tahab Ajutine Valitsus Maanduskogu poolt vastuvõetud seadust, mis inventari kontrolli alla paneb ja valitsust õigustab mehfade laastamist takistama, juhatuskirja rutulise valmistamisega kohe üle maa täiel mõõdul ka tegelikult elus maksma panna. Põllupankade uuele alusele seadmiseks tahab Ajutine Valitsus veel enne Ajutava Kogu kokkutulekut tarvilikud uuendused oma määrustena maksma panna. Põllumeeste elukutselise elituse loomine põllutöökoja näol on hädasti tarvilik; selles elituses tahab Ajutine Valitsus õikide põlluharijate liikide huvide kaitsele waba võimaluse luua. Ka seda elitust tahab Ajutine Valitsus enne

Ajutava Kogu kokkutulekut teostada. Põllutöölise seaduse läbiwaatamise wõtab Ajutine Valitsus kohe käsile ja tahab sealt kõik ajast iganenud korraldused ära kaotada. Ajutine Valitsus tahab kohe sammusid astuda, et temal tulewaste juurte põllumajandusliste uuenduste läbiwiimisel tarwilised tehnilised hõõjõud ette valmistatud ja korraldatud oleks, et Ajutava Kogu maaküsimust lõpuliikult ära õhustada ja kiirelt elus läbi wiia wõiks.

Tööstuse alal püüab Ajutine Valitsus sõja, korralageduse ja Saksa okupatsioonivõimude poolt purustatud ettemõtteid uuesti jalule aidata, neile küttematerjali ja tooresaineid kätte toimetada ja nende faadustele turgusid leida aidata. Seniini töötas meie juurtööstus ainult Wenemaa turu tarwis. Küiid, kus see turg kadunud, on tarwis uusi leida. Reid wõib kohe leida osalt Vääne-Curwopas, osalt Wenemaaast lahutatud ääreriiikides, peaaegjalikult Ukrainas. Esialgseid läbikäimise- ja kaubalepinguid tahab Ajutine Valitsus nende riikidega kohe teha.

Gesti piiridest käib suurem transiidi tee Soomest ja Skandinawiast Wenemaale ja Wene ääreriiikidesse. Selle transiidi kergendamist saab A. W. igatepidi toetama. Siin seisab esimesel plaanil sadamate ja isearanis Tallinna sadama korraldamine, mille eeltööde juurde kohe asuda tuleb, et selleks tarwilikka juuremaid rahasummasid üleüldise rahu järele kohe oleks võimalik Tallinna uue wabasadamadehitamiseks liikuma panna.

Gesti mereasjanduse edendamiseks ja meremeeste hariduse eest hoolitsemiseks tahab A. W. kõige pealt uue meremeeste koolide wõrgu wälja töötada ja selleks eeltöösid teha, et Gesti riigi piirides meremehed ka kõrgemat haridust oma elukutse nõuete kohaselt wõiksid saada.

Tööstajate ja kaupmeeste proportsionalise elituskogu (Tööstuse ja Kaubanduse kaja) tahab A. W. juba enne A. R. kokkutulekut elule kutsuda. Olemasolewate elitustega tahab walitsus kontaktis töötada.

Töölise kaja tulewad kohe kõik need töölise ja töölise finnituste seadused maksma panna; osalt on see juba sündinud, nii on 8-tunnikine tööpäew juba maksen. Enne Saksa okupatsiooni kindlaksmääratud palganormide maksmapanemiseks tahab Ajutine Valitsus kohe tegelikka sammusid astuda. Tööpuuduse pehmendamiseks ja ärafaotamiseks wõtab walitsus kõige energilisemad abinõud tarwituks.

Gesti, kui wabakaupluse riik, peab raudtee-wõrgu looma, mis mitmel sihil tema rannas

lõpetes ja ühtlasi Wenemaal waba ja talistamata kaupade läbiwedu võimaldaks. Selleks on kõige pealt tarwis hoogfasti eeltööd jatkata, et kõige pealt Tallinna ja Moskwa otsekohe raudteega ühendatud oleksid. Uute poliitiliste wäljawaadete kohaselt tuleks jellele teele kohane siht leida ja selle teostamiseks kapitali koondama hakata. Ajutine Walitsus asub ka eelnõude wäljatöötamisele, et juurdeweo teedewõrku laiendada hakata. Kodumaa weeteede korraldamiseks ja eeltööde tegemiseks tahab Ajutine Walitsus kohe nõukogud elule kutsuda, kus kohalikud huwid mitmekülgselt esitatud oleks.

Maanteeude wõrgu läbiwaatamisele, uute teejarkude jagamisele ja seaduste eelnõude walmistamisele, kuidas meie maanteeid paremale järjele tõsta, asub Ajutine Walitsus kohe. Niisama pandakse kõige suuremat rõhku selle peale, et post ja telegraaf kohe tegewusse astuksid ja sõnetraadiwõrk laiendaks ja rahwale kättesaadawamaks muutuks.

Raudteede, telegraafi ja posti teenijate ja ametnikkude palga ja tööolude parandamine on üheks tungimaks walitsuse ülesandeks.

Julgeolek ja seadusline kord on ilma kohutute kaastegewuseta wähe kindlustatud, sellepärast paneb Ajutine Walitsus kõige suuremat rõhku selle peale, et lohtud uuesti oma tegewust algaksid. Selleks on kõige pealt tarwis lohtute wõimupiirid lohtuasutuste järele wahel uuesti ära jaotada. Kõige pealt peab walla kohus, kui seisusline kohus, jäädawalil kaduma, rahukohtunikkude võrku tuleb laiendada ja nende wõimupiirid tõsta, sedasama tuleb kogude ja ringkonnakohtu kohta teha. Kõrgemaks kohtuks tuleb Riigikohus luua. Sellekohased seadused on maksma pandud. Ajutise Walitsuse kohuseks on neid seadusi tegelikult oma määrustega teostada. Kõik lohtud peavad Gesti, kui riigi ja elanikkude enamusse keeles omra asju diendama, kuid ka teistele Gesti riigis wähenimeses elawate rahwaste keeltele antakse tarwilikud õigused, mille kohta kindlad eeskirjad kohe Ajutise Walitsuse poolt wälja töötatakse.

Rahwahariduse alal on Ajutine Walitsus sunnitud kõige pealt wenestamise ja sakstamise katseid lõpetama. Koolid tulewad rahwuslikele alusele seada, rahwusliste segakoolide lõpetamine wiidakse kõige kiiremalt läbi. Rahwakooli aluste laiendamise eeltööd wõetakse kohe käsile sel sihil, et üleüldist, sunduslist ja tasuta rahwakooli pikema õpeaja ja laiema kawaga teostada. Kõikide koolide walitsemine hoondatakse ühe ministeeriumi wõimkonda, ülikoolide ülewõtmise ja uuestiawamise võimaluse laiendamiseks wõetakse

kõige kiiremad abinõud tarwitusele. Wäljaspool kooli hariduse edendamiseks tahab Ajutine Walitsus jelskondlikele algatusele võimalikult avarad piirid luua. Glukutse-koolide asutamiseks ja nende arendamiseks tahab Ajutine Walitsus kõige laiemat toetust anda ja põllutöö-koolide wõrgu teostamise peale kõige suuremat rõhku panna. ühtlasi teeb Ajutine Walitsus oma ülesandeks hariduse alal töötajate elutingimiste parandamiseks eelnõusid walmistada.

Gesti riigi kassa oli tühi, kui Gesti iseseisvus wälja kuulutati. Ajutise Walitsuse walmineksud kassawad aga iga päew, sellepärast on Ajutine Walitsus sunnitud kõige kiiremaid abinõusid tarwitusele wõtma, et oma wäljaminekuid katta. Tarwis on laenuude näol riigi wäljaminekute katmiseks raha leida. Ajutine Walitsus peab siisemise laenu, mis juba Maapäewa poolt lubatud, teostamist kõige energilisemalt kiirustama, ühtlasi aga sammusid tegema, et wõikast rahalist abi saada, ja jellel sihil tegew olla, et Gesti raha ülesusele ja riigipangale kindlat alust panna. Ajutise Walitsuse poolt saab olema, et praegu walitsew mitme riigi maksuwahendite wõrkus kaks ja nende kurs rahawurru nõudmiste järele kujuneks. Rahaasutustele tahab Ajutine Walitsus selleks abiks olla, et tarwilik pöördeag ilma ärewuseta ja rahawurru wõpustamiseta sünniks. Ajutine Walitsus asub kohe uute maksuseaduste wäljatöötamisele ja tahab juba enne Ajutawa Kogu kokkutulemist mõned otsekoheised maksud läbi wiia.

Riigi eelarwe kindlale alusele seadmiseks teeb Ajutine Walitsus kõik tarwilikud sammud ja tal on kindel tahtmine Ajutawa Kogu kokkutulekuks juba ülemineku ajajärgust läbi jõuda ja et riigi eelarwet walmis kujul uuele walitsusele üle anda, mis Ajutawa Kogu poolt ametisse seatakse.

Tootlusalal tahab Ajutine Walitsus kindla kontrolli abil kõik toidunained nii ära jaotada, et nende wäljajaotamine ilma katkestamata sünniks. Sehwanormi tahab Ajutine Walitsus suuremates linnades juba lähemal ajal tõsta, iseäranis raskeid tööd tegewatele rahwastikele. Et toidunainete hindade tõstmiseks talitust ei teha, tahab M. W. toidunainete wäljameo talituseks kõige mõjuwamad abinõud tarwitusele wõtta ja selle eest hoolt kanda, et Gesti sadamate kaudu juba lähemal ajal oleks puurduwaid toidunaineid siisse weetud. Pustlari tegemise wastu tahab Ajutine Walitsus kõige mõjuwamad abinõud tarwitusele wõtta.

Et Gesti riigile teiste riikide poolt olemasolemise õigust kindlustada, selleks tahab Ajutine Walitsus kohe jellele alusele asumi-

seks eeltöösid teha, et Eesti erapooletu ja wabatauplemise maa on, kes ühtlasest sõbraltus wäheforras kõigi rahwastega elab. Eesti riik on rahwa enesemääramise õiguse põhjal tekkinud ja sellele õigusele tahab Njutine Walitus kaitset ja tuge suurriikide poolt leida. Njutine Walitus teeb jammusid selleks, et tema esitajad wäljamaal, iseäranis rahukonwrentsil juudaksid Eesti iseseiswusele rahwuswahelises elus kindla aluse panna. Selleks tahab Njutine Walitus juba lähemal ajal omale wäljamaal erikordse esituse luua, mis ähe Njutise Walituse liikme juhatusel seal töötaks.

Kõiki neid ülesandeid võib Njutine Walitus ainult siis teostada, kui noort wabariiki lastakse rahulikult areneada, kui ta kõike oma jõudu võib rahuliku ülesehitama ja looma töö peale juhtida. Eesti rahwas tahab kõigi rahwastega rahus elada ning heas läbisaamisest olla, tema ei tungi teiste peale, ei ihka wõrraid maid ja rahwaid oma külge liita. Kuid Eesti piiri ähwardatakse wäljaspoolt. Eesti idapiiri ääres seisawad sõjariistad salgud, kes walmis on meie rahulikule maale tungima, et siin korralagedust junnitada, rahwa enesemääramise õigust rikkuda ja demokraatlikule alusele seatud riigikorrale tõsijeks hädaohuks olla. Wõõra, Eesti rahwast jennini rõhunud rahwa ülewõim on jälle wabastatud Eesti peale tungimas. On teateid, Wene sõjawägede juhataja on korralageduse puhul nälgivatele Wene sakkadele meie maa, kui rikkalikku saagi peale näidanud, kus rahwa käest arwatakse wiidunaineid sõjariistade abil ära riisuda ja wäewõimul wälja wedada. See hädaohy on suur ja tõsine, sest meie rahwa ja riigi wastu on suur rahwameri oma esimesed wäed liikuma pannud. Njutine Walitus on sunnitud ohnud Eesti riigi kaitseks Eesti rahwanäe lipu alla kuhsuma, esialgselt wabatahtlike kookukultuurnise aäol, nüüd aga ka mitme aastakäigu sunnikutse wälja kuulutama. Njutine Walitus loodab, et Eesti rahwas äratundmisele on jõudnud, et nüüd meie ja rahwa taatus jäädawalt rahwaste ees otjustada on. Suundame meie oma riigis sifemist torda ja iseseiswust kaitsta, siis on Eesti rahwale waba arenemise wõimalus kindlustatud. Ei ole meil küllalt arusaamist oma rahwa tulewikust, ei pane meie kõik waimlised ja awarilised jõud kodumaa kaitseks liikuma, siis on ka meie iseseisew tulewik wäga kahtlane.

Sellepärast loodab Njutine Walitus, et kui ta riigikaitse otstarbel rahwa käest kõige suuremaid jõupingutusi nõuab, kui ta hädaõrral kõik teowõimulised mehed lipu alla kutsub oma riiki wägiwalla wastu kaitsema,

et see kutse ka tegelikult ühemeelsest toetust leiab. Njutine Walitus loodab, et see kõige kogu kui praeguse Eesti riigi kõrgema riiklike wõimu kandja Njutiist Walitjust sel sibil toetab ja Njutise Walituse eeskawale, mille testwuseajaks ainult waheaeg kuni Njuttawa kogu kookutulemiseni on, oma usaldust ei feela.

Pärast deklaratsiooni ettelugemist pani maandunikt Partei dem. rühma poolt järgmise ülemineku wormeli ette:

„Njutise Walituse deklaratsiooni ära kuulates awaldab Maapäew Njutisele Walitusele täit usaldust ja loodab, et tema oma awaldatud programmi kõige hoo ja jõuga teostab.“

Selle wormeliga ühinesid maaliidu, rad.=demokraatide, tööerakonna ja Eesti s.=d. tööliste partei rühmad. S.=r. rühma nimel teatas maan. Kärner, et kuna s.=r. rühm walituse kookuseadmisest wä ei wõtnud, siis ta loomulikult ka wormeli hääletamisest tagasi hoiab.

Hääletamisel wõtab Maandukogu wormeli kõigi maandunikkude hääle enamusega 4 maanduniku erapooletuks jäämisel wastu.

Njutise Walituse wõimupiiridest.

Kuna Eesti Wabariigi riikline korraldus ning loomine praegu alles käsil ja kõigi seaduste ning määruste wäljaandmine ning maksmapanek Maapäewa kaudu ifegi tema istumiste ajal täiesti wõimalik ei ole, nagu see siis loomulik ning õige oleks, kui juba kindel riikline korraldus täiesti maksma on hakanud, otjustas Njutine Walitus 23. nov. s. a. kookuminiistri ettepanekul Maapäewale järgmise ettepaneku teha:

Njutiist Walitjust wolitada igal ajal, ka Maapäewa istumise ajal, kindla korra loomiseks tarwilikka seadusi ning määrusi wälja anda ning maksma panna veel enne, kui need seadused ning määrused on Maapäewa poolt läbi waadatud ja heaks kiidetud, teda ühtlasi kohustades jarnaseid seadusi ja määrusi 7 päewa jooksul, wäljakuulutamise päewast arwates, Maapäewa juhatusel kaudu Maapäewale kinnitamiseks sisse andma. Kuni Maapäew neid ei ole muutnud, loetakse nad makswaks.

Gesolew seadus on makswaks tunnistatud Eesti Njutise Maandukogu (Maapäewa) koosolekul 24. novembril 1918. a.

Maandukogu esimehe abi: J. Jaakson.

Sekretäri teine abi: B. Reggö.

Määrused maade kontrolli alla võtmise kohta.

Maandurkogu võttis 27. nov. koosolekul mõisamaade kontrolli alla võtmise ja maavolude esialgse lahendamise kohta järgmised määrused 3-al lugemisel vastu:

Maaküsimuse lõpulistu otjustamist Ajutise Kogu hoolaks jättes, paneb Maandurkogu rahvatavaranduse alalhoidmise ja nälja hädaku eest kaitsmise otstarbel järgmised määrused maksma.

§ 1. Kõik mõisate maad ühes metsadega lähewad wiimimata walla nõukogude kontrolli alla, kelle korraldusel mõisate täielik inventar mõisa liikuma waranduse ning mõisamaade peal olevate majanduslike ettevõtete üle kokku seatakse ja korraliku majapidamise järele walwatakse.

Täheendus 1. Mõisamaade all tuleb mõista siin ja alamal kõiki mõisate päralt olevaid maid, mida mõisa maks otsekoheselt oma enda maapidamise läbi või väljarentimise teel kasutab, ilma wahet tegemata, kas need maad mõisa-, talu-, või orjusemaa või kuulendikuhuotemaa hulka kuuluvad.

Täheendus 2. Linnamõisate kontrolli teostawad linnavalikogud.

§ 2. Kõik kroonu ja kroonu põllupanga mõisad ja metsad kõigi nende päralt-olemistega tunnistatakse Eesti Wabariigi omanduseks. Põllutööministeerium võtab walitsemise nende mõisate ja metsade üle enda kätte.

§ 3. Põllutööministeerium hakkab wiimimata kinnituskude ja papside maatariwuse laiendamiseks ning maatameeste maaga warustamiseks tegolikka eeltööd tegema.

§ 4. Kõik muurtused põlluharimiseks wäljarenditud maatükkide kohta käiwates rendilepingutes, mis Saksa okupatsiooni ajal tehtud, niisama ka rendilepingute ülesütlemises sel ajal, tunnistatakse tühjaks. Nende asemele jääwad maksma enne 24. weebruari 1918. jõus olnud lepingud.

§ 5. Kui mõisate ehk talude küljest wäljarenditud maatükkide kohta käiwad rendilepingud rentnikkudele mingisuguseid teo või naturaltrendi kohustusi peale panewad, siis tulewad need wiimased rahalisteks kohustusteks ümber arwata sõjaeelsete hindade ja tööpalgade põhjal.

Täheendus 3. See määrus käib ka teenistuselepingute kohta, mis rendilepingu laadi kannawad, kui jüks pool jeda nõuab.

§ 6. Ajutisele Walitsusele antakse õigus maade peale progressiivlist maksu määrata.

§ 7. Mõisa metstade walitsemise ja tarwita-

mise kohta annab põllutööministeerium iseäralised määrused.

§ 8. Käesolewate määruste elussewiimist korraldawate walla, maakorona, linna ja üleriikliste asutuste kokkuseade ja wõimupiirid määrab Ajutine Walitsus iseäralise käsukirjaga ära, samuti annab ta tarwilised juhatuskirjad nende maksmapanemiseks.

Tallinna keskkoolide wanemate klasside õpilased

wabastatakse Ajutise Walitsuse määruse järele weel 10 päewaks koolist.

Ajutise Walitsuse määrus wäljamaa passide, passide wiserimise ja sõidulubade wäljaandmise kohta.

Kinnitatud 26. novembril 1918.

I. Wäljamaa passide st.

1) Wäljamaa passid wabariigi kodanikkudele antakse kuni edaspidiseini Tallinnas siseministeeriumi juures olewast passiosakonnast.

Kui tarwidus nõuab, võib siseminister korraldada ilma iseäralise wolituseka wäljamaa passide wäljaandmist ka teistes kohades.

2) Wäljamaa passide jaamiseks on tarwilik ette näidata:

- a) pass või muu isikutunnistus;
- b) tunnistus wäeteenistuse kohta täisealiste meeste kohta isikute käest;
- c) kohalikest miilitajast (maal ka wallawalitjustest) tunnistus, et talistawaid põhjusleid ei ole wäljasõiduks;
- d) tõendus, et sõit tarwilik;
- e) kaks päewapilti.

3) Wäljamaa pass antakse wälja mitte enam kui kuue kuu peale.

4) Passi pealt wõetakse maksu 20 marka.

5) Jätkud, kes wäljamaa passi pikendust soowiwad, peawad selleskohase teadaandmisega passiosakonda pöörama.

Passi pikenduse eest on niisamasugune maks kui uue passi eest.

II. Wäljamaalaste passi-wiserimise st.

6) Jga wäljamaalane, kes wabariigi piiridesse ilmub, peab oma passi wiserimiseks siseministeeriumi passiosakonnas ette näitama.

Siseministril on õigus passide wiserimist ka teistes piiräärsetes linnades jisse seada.

7) Jga wiserimise eest wõetakse maksu 5 m.

8) Selle wiisaga on wäljamaalastel õigus wabariigi piiridest takistamata läbijoitumiseks.

9) Kui wäljamaalane enam kui 5 päewa wabariigi piirides peatama jääb, peab tema selleks passiofakonnast luba wõtma.

Luba eest on maksta 1 mark nädala eest, aga mitte enam kui 20 marka.

Selle luba näitab tema kohaliku miilitsewalitsusele ette jissekirjutamiseks.

III. Ajutised sõidulubad.

10) Wabariigi kodanikud ja wäljamaalased, kellel wabariigi piirides elamise-õigus on, wõivad saada sõidulubasid edasi ja tagasi sõiduks oma elamisekohtadest endise Riigi kubermangu, nelja Rätti maakonda ja linna. Need sõidulubad on lühikestajalised, mitte enam kui 4 nädala peale.

11) Jga nädala aja eest wõetakse maksu 1 mark.

12) Seesuguseks lubasaamiseks peab kohaliku miilitsewalitsuse poolt tunnistuse ette näitama, et takistusi sõiduks ei ole.

13) Lühikestajalised sõidulubad antakse wälja passiofakonnast siseministriumi wõi Ajutise Walitsuse usaldusmeeste käest, kuni mitte sellekohaste määrusteni.

IV.

Siseministrile antakse õigus selle määruse maksmapanekuks võtta sellekohased sammud ette võtta ja alwatakse krediidid tarwilikus määras.

V.

Passiofakonnas jissekulnud summad jääwad siseministriumi tarwituseks.

Raubandus- ja tööstusministri määrus tooresnahkade üleskirjutamise kohta.

1. Kõik nahawabrikud, lihunikud, nahakaupmehed ja teised, kellel tooreid nahku lahus on, peawad 14 päewa jooksul selle määruse ilmumisele arwates oma tagawarade üle raubandus- ja tööstusministriumi nahatööstuskoonnale teated saatma.

2. Teates peab olema eraldi ära tähendatud:

a. loomanahad kolmes fordis: I kuni 30 n., II kuni 50 n., III üle 50 n. poolatult ja toorelt.

b. Hobusenahad — tüki arw.

c. wäskanahad — tüki arw.

d. lambanahad wõllaga — tüki arw.

Märkus: Loomanahkade kohta tuleb ülesandmisel peale tüki arwu ka üleeüldine kaal äratähendada.

3. Määruse täitmata jätmise eest, niisama ka ebasõidete teadete andmise korral wõetakse wastutusele harilikus korras. Peale selle võib ministriumi ülesandmata nahad konfiskeerida.

4. Nahkade edasimüük ja ühest kohast teise toimetamine, pärast selle määruse jõusse astumist, võib kuni korralduseni ainult kaubandus- ja tööstusministriumi nahatööstuskoonna loaga juhinduda.

Raubandus- ja tööstusministri k. t.

N. Röstner.

Sekretär John Pitka.

Tallinna linnawolikogu poolt 25. nowembril 1918 a. wastu- võetud elektriwoolu lambi- tarif 1. detsembrist 1918 a. arwates.

Elektriwoolu eest, mis ilma mõõtjata walgustuseks tarmitatakse, arwatakse alustarifina kuus iga ülesseatud metallniidiga hõõglambi normaalküünla pealt pennides:

Kuud	Jaani.	Webr.	Märts	Apr.	Mai	Juuni.	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Det.
Korterites	36	30	27	21	12	9	17	28	27	32	35	39
Büroodes, kontorites, kauplustes jne.	48	39	32	28	9	9	17	28	32	39	48	54

Ede hõõglambi ühe normaal-küünla pealt arwatakse $3\frac{1}{2} \times$ alustarif.

Poolsewattilise lambi normaal-küünla pealt arwatakse $\frac{2}{3} \times$ alustarif.

Kõigil muil juhtumistel makswad iseäralised taristtingimised.

Tallinna linnawolikogu funduslik määrus

25. nowembrist 1918 a. linna elektriwoolu tarvitamise liisenduseks Tallinnas 1. detsembrist 1918 a. kuni 2. märtsini 1919 a.

1. Keelatud on:

a) igasugune sõelampide tarvitamine;

b) igasugune wõllu tarvitamine reflektis;

- c) igasuguste waateatende walgustamine elektriga;
- d) enam kui ühe 16-küünlalise lambi tarvitamine frepikodades iga majakorra kohta;
- e) igasuguste ruumide walgustamine sel ajal, kui neid ei tarvitata;
- Märkus: Igat äri- ja laduruumi võib ka õhjel ühe 10-küünlalise lam- biga walgustada.

2. Järgmistes ruumides ei või allseis- watest normidest mitte rohkem lampisid pruuki- misel korras pidada ja tarwitusele wõtta.

1. Eluruumid:

Magamistubades $\frac{3}{4}$ normaal-küünalt põ- randa ruutmeetri kohta.

Õõgi- ja elutubades ning köötidest 1 nor- mal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

Saalides $1\frac{1}{2}$ normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

2. Äri- ja tööstusruumid:

Müügi- ja tööstusruumides 3 normal-küünalt põ- randa ruutmeetri kohta.

Laduruumides $\frac{1}{2}$ normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

Töötubades $\frac{1}{2}$ normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta, ja 1—2 lampi tööajale kohta.

3. Kaubanduse ja tehnikaga seon- dud ning igasugused ametikohad:

1 lamp tööajale kohta, ja $\frac{1}{2}$ normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

4. Wõõrastemajad, jeltsimajad, restoraniid ja muud trahteri- ajutused: awalikkudes jelt- simefondistest ruumides:

2 normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

Wõõrastetubades ja muu- brites 1 normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

Köötidest ja muudes majapidamiseruumi- des 1 normal-küünalt põranda ruutmeetri kohta.

Märkus: Kortertes ei tohi õhtul kella 4 ja 7 wahel (kohalise aja järele 3 ja 6 wahel) üheski ruumis enam kui 1 hõõglamp korraga tarwitusele tulla.

3. Kütenduskuudel ei tohi kortertes elek- triwolu tarvitamine mõõtjate läbi alamal järgnewatest normidest, alaliste elanikkude arwu kohaselt, wälja arwatud lapsed kuni 12 a. wanaduseni, suurem olla:

Elanikkude arv	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 ja enam
kuud										
detsembris										
filow.-tundisid	7	12	17	21	24	26	27	28	29	30
jaanuaris										
filow.-tundisid	6	10	14	17	19	20	21	22	23	24
weebruaries										
filow.-tundisid	5	8	11	13	14	15	16	17	18	19

Märkus: Tuleb ühes korteris kelm- sest enam kui 2 inimest ühe eluruumi kohta, köögid ja muud kõrwalruumid wälja arwa- tud, siis ei või wolu tarvitamine suurem olla kui $\frac{3}{4}$ ülemaalspool toodud normidest.

4. Kõik muud, nendes määrustes eraldi nimetatud, elektritarvitajad peawad õhtu- sel ajal kella 4—7 wahel (kohalise aja järele 3 ja 6 wahel) kõige suuremat wolu kokku- hooldmist pidama ja igasugust mittehäda- list tarvitamist ära hoidma.

5. Iga wastaw wolutarvitaja peab enne allkirjaga kinnitatud tabelid selle kohta wal- mistama:

a) kui palju on korteris, kui see elektrit mõõtja läbi saab, alaltki elanikka, kes üle 12 a. wanad, ja

b) kui juur on iga ühiku p. 2 nimetatud ruumi põrandapind ruutmetrites (üks ruutjüld on $4\frac{1}{2}$ ruutmeetrit) ja kui palju on igas ühes lambiküünlaid tar- wituse korras,

ning need tabelid ruumis elektrijaama kont- rolliridelle alati kättesaadawasse kohta wälja panema.

6. Iga mõõtja läbi wolu tarvitaja on ko- hustatud selle näitamist iga kuu esimese päe- wa hommikul ära lugema ning mõõtja kont- roll-raamatusse jisse kirjutama.

7. Kõik walgustuse sisseadeed, mis nen- dele määrustele ei vasta, tulewad 1. detsem- brial 1918. a. wastawasle seisuks wõtta, was- tajel korral teha kse seda sunnitiisil ja tar- witaaja kulul.

Märkus: Ühikutele juhtumistel on elek- trijaamal õigus seda tähtaega pikendada.

8. Nende määruste mittekaatmine ning normidest mittefinnipidamine, annab elektri- jaama walitusele õiguse tarwitaajale wolu andmist wiibimata, kas ajutiselt ehk päriselt, lõpetada, kusejuures kõik ülemaara tarwita- tud wolu kolmekordse tarifi alla kätb.

9. See määrus astub jõusse 1. detsembril 1918. a. ja kestab kuni 2. märtsini 1919. a.

Nimetused.

Mjutise Walitsuse otsuse järele, kohtumini-
nistri käsul nimetatakse:

Gesti Wabariigi prokuröriks,
11. novembrist 1918. a. arwates, wannutatud
advokat Jaan Teemant.

Ringkonnakohtu esimeheks, 13.
novembrist j. a. arwates, wannutatud ad-
vokat Jaak Reichmann.

G. Wabariigi prokuröri abilis-
eks, 20. novembrist 1918. a. arwates, wann. adw.
abil. Paul Peterson.

Rahukohtunikuks Pärnu-Wil-
jandi rahukogu ringkonda, 20. no-
vembrist 1918. a. arwates, õigusteadlane
Georg Laewere.

Tartu-Wõru Rahukogu esime-
heks, 21. novembrist 1918. a. arwates, wann.
adw. Lui Olesk.

Kohtu-uurijaks Tallinna, 21.
novembrist 1918. a. arwates, õigusteadlane
Erich Gef.

G. Wabariigi prokuröri abili-
se kohtu-etteäitjaks, 23. novembrist
1918. a. arwates, õigusteadlane Edgar
Reisberg.

Pärnu-Wiljandi Rahukogu ra-
hukohtunikuks, 23. novembrist 1918. a.
arwates, wann. adw. abiline Julius
Kurg.

Kohtu-uurija kohtu-etteäitjaks
Tallinna, 23. novembrist 1918. a. arwates
õigusteadlane Karl Saarmann.

G. Wabariigi prokuröri abili-
seks, 25. novembrist 1918. a. arwates, wann.
adw. abiline Hans Ester.

Tallinna-Haapsalu Rahukogu
esimeheks, 25. novembrist 1918. a. arwa-
tes, endine Tallinna ringkonnakohtu urija
Alphons Hintzer.

Rahukohtunikuks Tartu-Wõru
Rahukogu piirkonda, 25. novembrist 1918.
a. arwates, endine Wiljandi-Pärnu kohtu-
priistaw Frits Alekxander Wi-
melin.

Rahukohtunikuks Tartu-Wõru
Rahukogu piirkonda, 25. novembrist 1918.
a. arwates, wann. adw. abiline Hans
Siimer.

Ratwere=Paide Rahukogu esi-
meheks, 25. novembrist 1918. a. arwates
wann. adw. abiline Tõnis Kallus.

Rahukohtunikuks Haapsalusse
25. novembrist 1918. a. arwates, õigustead-
lane Jüri Uluots.

Rahukohtunikuks Tartu-Wõru
Rahukogu piirkonda, 25. novembrist 1918.
a. arwates, praegune Tallinna II rahukohtu-
nik Theodor Müthel.

Rahukohtunikuks Ratwere=Pai-
de Rahukogu piirkonda, 25. novembrist
1918. a. arwates, õigusteadlane Otto Hoff-
mann.

Rahukohtunikuks Wiljandi-
Pärnu Rahukogu piirkonda, 25. no-
vembrist 1918. a. arwates, wann. adw. abiline
Jaak Kangur.

Rahukohtunikuks Tartu-Wõru
Rahukogu piirkonda, 26. novembrist 1918.
a. arwates, Tartu II ülem-Talurahwa kohtu
esimees Tõnis Saarepera.

Rahukohtunikuks Tartu-Wõru
Rahukogu piirkonda, 26. novembrist 1918.
arwates, jellelõama Rahukogu 7. jaoskonna
rahukohtunik Martin Laewere.

Rahukohtunikuks Tallinna-
Haapsalu Rahukogu piirkonda, 26. no-
vembrist 1918. a., wann. adw. abiline Ger-
hard Sojaar.

Tallinna Ringkonnakohtu lii-
meeks, 26. novembrist 1918. a. arwates, en-
dine Peterburi Kohtupalati liige Karl Gyl-
denstubbé.

Rahukohtunikuks Tartu-Wõru
Rahukogu piirkonda, 26. novembrist 1918.
a. arwates, õigusteadlane Rudolf Jaska.

Tartu-Wõru Rahukogu esimehe
abiliseks, 27. nov. 1918. a. arwates, wann.
adw. Johann Ermas.

G. Wabariigi prokuröri abili-
seks, 27. nov. 1918. a. arwates, õigustead-
lane Johan Müller.

Kohtumini-
ministri käsul nimetatakse:

Tallinna-Haapsalu Kreposti
jaoskonna sekretäri ametisse, 25.
nov. 1918. a. arwates, Sergei Oberland.

Teadaanded.

Sõjaseadus ja mobilisatsioon wälja kuul-
tatud.

Mjutine Walitsus otsustas 29. novembril:
1. Terwes Gesti Wabariigis sõjaseadus
jelle wäljakuulutamise päewast maksma pan-
na.

2. üleriiklise mobilisatsiooni tähtpäewaks
1. detsember j. a. määrata. Esiolse määruse
põhjal peawad lipu alla ilmuma kõik 21-, 22-,
23- ja 24-aastased mehed. Seks wistarbeks
peawad need mehed nimetatud tähtajaks oma
maakonnalinna sõjawäekomisjoni koguma

ühes warustusega, nagu see Ajutise Valitsuse käskkirjas teada antud.

Käsk ohvitseridele.

Tuletan weel kord kõigile Eesti ohvitseridele mobilisatsiooni käsku, 16. nov. 1918. a., meelde.

Graldi peavad ohvitserid, kes enne Eesti poliitiliste teenistid, viibimata oma poliitilisesse ilmunud.

Kes wile päewa jooksul, sellest päewast arvates, kui käsk „Niigi Teataja“ ilmub, oma teenistuskohale ei ilmu, võetakse kohtulikele vastutusele.

Tallinnas, 29. nov. 1918.

Sõjaministri eest
Peastaabi ülem: P a r t a.

Maapäewa uus juhatus.

Eesti Ajutine Maanõukogu (Maapäew) walis 27. novembril s. a. tagasiastunud juhatuse-liikmete asemele uued.

Praegune juhatuse koosseis on järgmine: Esimees Madu Birk, wanem abiesimees Karl Baars, noorem abiesimees Karl Saral, sekretär Karl Aft, wanem sekretär abi Viktor Reggo, noorem sekretär abi Hugo Raudsepp.

Maapäewa esimees: M. Birk.
Sekretär: K. Aft.
Kantselei juhataja eest: M. Puskar.

Kõigile omavalitsuse asutustele ja seltskondlikule organisatsioonidele Eestis.

Saaja okupatsiooni ja kohalikkude wõimude ning nende mitmesuguste käsilaste tegewus Eestis weebruariist novembrini s. a. püüti ajada juure saladuse katte all. Kõige selle kohta peame aga selgusele jõudma. Wiimane kui üks pealiskaudselt tähtsusetu fakt peab pähkawalgele tulema, et täielikku pilti saada meie maa walitsemisest wõimude wõimude poolt ja nende kohalikkude käsilaste tegewusest. Sellepärast paneb kohtuministerium kõigile omavalitsuse asutustele, seltskondlikule organisatsioonidele ja eraisikutele ette, tingimata kohe kõiki teateid saata, mis olemas okupatsiooni wõimude, nende kohalikkude kaastööliste, nagu mõisnikkude, kõiksugu

määratud ametnikkude, samuti nuuskurite, promokatorite, pealekaebajate ja kõigi teiste isikute kohta, kes endist wõimu toetanud.

Graldi oleks tarwis walgustada küsimusi: okupatsiooni wõimude jissetulek, nende esimesed ja järgnevad korraldused, finantseerimised, mahalaaskmised, rekwiitsioonid, trahwimised oma wõimu heaks, allkirjade forjamised jne. Samuti tuleks ette tuua ka kõik wastuabimised, mis walitsemise wõimu vastu tarmitusele wõeti, nii jalaja kui awalikult. Kõik do- kumendid ja aktid, mis ülealnimetatud küsimust kuitagi walgustamad, tulewad hoolsalt kokku koguda ja Ajutise Valitsuse kohtu- ministeriumi saata. Järelejätkes hoolitsegu wallawalitsused, et kõigi endiste kohalikkude ametiasutuste (nagu ametkonna eestseisjate, kooli inspektorite) ja teiste arhiwid ja kirja- wahetus täielikult üle wõetaks. Igast juhtu- misest, kus neid kirjalikka materjale kuitagi rikutud, häwitatud, ehk edasi ardmast tõrgu- takse, antagu wiibimata teada.

Kõik kirjad ja teadaanded saadetakse ja ad- resseritagu Eesti Ajutise Valitsuse kohtu- ministeriumi uurimise-osakonnale.

Tallinnas, 28. novembril 1918.

Kohtuminister: J. Poska.
Kohtuministeriumi asjade walitseja eest:
R. Eliafer.

Kõigile kohtuasutustele.

Ringkirjaliselt.

Tekkinud raskuste kõrvaldamiseks annab kohtuministerium teada, et kui seaduse põhjal finantseerimise asja uut arutamist on palunud, siis võib kohus ehk kohtunik enne uue otsuse tegemist palujat wabastada neil tingimistel, nagu see eeluurimise ajal juhtub.

Kohtuminister: J. Poska.
Kohtuministeriumi asjade walitseja eest:
R. Eliafer.

Teadaanne.

Tallinna Ringkonnakohtu esimehe teada- ande põhjal teatab kohtuministerium, et kõik kohtuasjad, mis senistes okupatsioonitegudes kohtutes juba harutusele on määratud, wi- wad kuni uute kohtute arwamiseni edasi liika- tud saada.

Kohtuminister: J. Poska.
Kohtuministeriumi asjade walitseja eest:
R. Eliafer.